

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchenyi-utca SIMON ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden kérelmet nyelk ide intézendők.

Érmentetlen levelek csak ismert kizsoltól
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hóra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Orbánospetisior egyeztetésért 5k.
Bely-gölj minden hirdetésért küön 3) kr.
Nyiltár 4 tásabos petisiorért 20 kr.
Hirdelést vagy reclamat magában foglalj
ajdonság sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Csütörtök, Január 31.

22. szám

Rezső meghalt!

(Sz.) Szemünkben könnyel, szívünkben
gyásszal írjuk le ezt a két sötét szót.

Ki hitte volna el ezt a hirt legelső
hallatára!

Álljatok csak ki az uttelekre, az
emberek most is kételkedve rázzák meg
a fejüket. Ah, nem lehet! Hogy a nap,
déli ragyogásban egyszerre csak lehull
jon, vagy elfeketedjék, mikor árnyéka
se felhőnek az égen?

Nem igaz, nem igaz, nem igaz!
De a hír holló szárnyaival suhog
tovább. A villamos dróton átnyíl lik
szó a megdöbbenő országban. S a merre
száll, felére festi mindenütt az arcokat.

Messze, messze tőlünk, a világ má-
sik oldalán, egy perczre teszi rá kala-
pácsát a kézműves, s egy sóhajással
bizonyára ő is áldozik az ifju emlékének,
kiről hallhatott annyi szépet, s kit most
hangos jajjal őszinte könynyel nemzetek
siratnak.

A halál közös. Az életutak külön-
bözök. S ha munkás élet után, lassan
leszálló alkonyattal távozik el az élők
közül az „ki fényben milliók felett”
volt, vajjon nem méltó-e rá, hogy mil-
liók boruljanak gyászba miatta?

A gyász ugy is gyász, ha lassan
közelget, ha időnk van hozzá szoktatni
szívünket, hátha mint egy fekete villám
esapás, ilyen orozva jő?

Ki tudna rá méltó szavat találni?
Ki mérné meg itt az atyának bánatát?

A koronának nem csak fénye van. Van su-
lya is. Az arany nehéz. De milyen könyvív
tette e snlyt egy édes gondolat. Az atya
mellett ott áll a fiu. Délezeig, daliás
nagyra hivatott. S lélekben oly nemes,
hogy a milliók büszkeséggel tekintenek
reá fel!

Ott áll a fiu, az atyának e legéde-
sebb gondolata, biztató szép reménye.
Ott áll, hogy átvegye atyjától a nehéz

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Vadászatok Magyar- országban.

Irta: Rudolf trónörökös.

I.
Már régóta szándékomban volt Magyar-
ország különböző érdekes vadászati vidékeivel
megismerkedni; az idei őszutón idő és alkalm
kínálkozott erre, kis vadásztársaság is
akadt, mely lelkesülve a nemes vad után
való vágytól, készségesen vállalkozott velem
egy rövid, de érdekes expedícióra.

Az utazást két irányban állapítottuk meg
Az egyik irányt a két Chotek próf
(Ottó és Rudolf) szives meghívása folytán
Szlavonia és Délmagyarország gyönyörű va-
dászterületei a másikat pedig Máramaros
még kevésbé ismert szép állami erdőségei
képezték.

November elsején délelőtt sógorommal,
Lipót bajor herceggel, a toscánai nagyher-
ceggel, Bombelles gróffal indultunk el a
gödöllői állomástól és déli 12 órakor érke-
tünk a Dunagőzhajózási társaság budapesti
kikötőjéhez. Az első utnak rövid tartamára
kibérelt „Mária Valéria” nevű gőzhajó fedél-
zetén ott találtuk Wilczek János gróft és
Pausinger Ferencz festőt.

E szerint az uti társaság az első irány
felé teljes számban együtt volt s járművünk
néhány percz mulva utnak indult. Néhány
vadászon kívül magunkkal vittük még Bodek
praeparátor urat, a ki már első dunai utazá-
somon 1878-banis velem volt.

Igen lakályos hajónkon csakhamar ott-
honosan berendezkedtünk és rövid reggelizés
után a földéltre mentünk fel, hogy a vidé-
ket, melyek mellett gyorsan elhaladtunk — meg-
figyelhessük.

Ismert vidékek mellett sietünk tova, de
azért mégis csak más volt itt minden ama

koronát, hogy — ha ugy akarná — fel-
mentse, felváltsa őt abban a nagy vir-
rasztó munkában a népek sorsa fölött, a
mit uralkodásnak neveznek.

S az atya büszkén, mosolyogva te-
kinthet a jövőbe.

De jön egy percz, egy idegszál meg-
szakad s az atya előtt egyszerre mintha
az egész, nagy világ dőlné romba.

A büszkeségből lesz kétségbeesés, a
mosolyból jaj, s guny a reménységéből.
Hol a mérón, a mivel ez atyának
bánatát megmérhetnétek?

De ha ez atyának reménye, büsz-
kesége halt meg ez ifju életével, mit szól,
jon, hol vegyen méltó gyászt, mibe szívét
öltöztesse fel az az asszony, kinek szive me-
legsége, mindene volt a most már hal-
vány élettelen ifju?

A feleség, a hitves!!
Virulón, ifjan egy boldog életnek
még csak hajnalán állott, kart karba
fonva azzal, kinek élete az ő élete volt,
s kinek halála ma az ő halála!

Tegnap még két birodalomnak leg-
boldogabb asszonya. Ma özvegy, abban
az értelmében e szónak, melyet csak
könynyel szemünkben szoktunk kimondani.

Tegnap még gyermekét altató vi-
dám dal ajkán, ma a bánkódó Sionnak
szava: „Álljatok meg az utakon és lás-
sátok meg, ha van-e több olyan bánat,
mint az én bánatom!?”

S ma még vigasztalásra ki merne
gondolni itt?

Nemzetek reménye száll sirba veled
eltávozó ifju halott! Koporsódat népek
állják körül, igaz gyásszal szívőkben,
igaz könynyel a szemben; népek, a kik
nem akarják bevenni a vigasztalást te
utánad!

A kik míg megdöbbenve tekintenek
fel égére, még nem tudják kiejteni a
minden királyok királya előtt a belenyug-
vás szavait: „Atyánk, legyen meg a te
akaratom!”

pompás tavaszi napokon, mikor a viruló ter-
mészet teljes pompáján üdvözölte a mi ki-
csiny, de kedélyes vadász-társaságunkat mely
a kies erdők és sötét hegyek közé tudomá-
nyos czéllal párosult vidám vadászatra in-
dult. Harmadfelv választ el ettől az időtől;
nehéz szürke felhők, leveletlen fák, pusztá
avar és hideg északkeleti szél léptek a tavasz
helyébe, csak a szőke Duna maradt hű ma-
gához, nyugodt, mélységes nagyszerűségében
türelmesen hordva tovább hullámaint a távol
kelet felé.

Önkénytelenül visszavarázsolva éreztem
magamat ama két év előtti szép napokba és
csak a fedélzeten fujdogáló csipős széláram
juttatá könyörületlenül eszembe a valóságot.
Gyorsan haladtunk tova, egyik vidék a má-
sikát követte, pusztaság, falu, város, mezők,
lombtalan erdők és alacsony dombok egy
mást váltották fel. A Dunán nem igen
volt élet, a víz ma d a r a k seregei más
régiókba költöztek és csak sötét varjak és
szarkák mutatkoztak a folyam partján.

Csak este felé kezdett nyájasabb kép fe-
lénk mosolyogni: nagyban hozzá járult ehhez
az a körülmény, hogy minél jobban halad-
tunk délnek, különösen pedig a késő délutáni
órákban, mindinkább melegebb kezdett lenni.

A kacskák hosszú vonala, nagyrészt tö-
keruzák, de kanalasruzákis, továbbá néhány
kisebb kacska, melyeket a nagy távolság miatt
nem lehetett tisztán megkülönböztetni, majd
néhány buvár és egy sereg kibicz, melyek
mindannyian dél felé indultak téli utjakra,
némi ornithológiai érdekltséget keltettek. A
felhők szük hasadékaian áttörő naptányér
pompás alkonyodása mindnyájunkat megör-
vendezett, kiváltkép pedig Pausinger barát-
omat.

Ama szép alkonyok egyike volt ez mi-
nőt csak a keleti országokban, főleg azonban
a szép Magyarország rónáin lehet látni.

Ha az ember sokáig tartózkodott nyu-
gatnak mindig egyforma sivar kulturszínében,

Rudolf trónörökös életét, születésétől
kezdve élénk figyelemmel kísérte a magyar
nemzet. 1858. augusztus 21-én születvén, tör-
vényeink értelmében 1876. aug. 21-én érte el
nagykorúságát, mely őt esetleg az önálló
uralkodásra is felvilágosítja. Rudolf főhercege
e kort mint minden irányban kiképzett ifju
érte el. Korán fejlődte tehetségével, már gyer-
mekéveitől oly oktatásban részesítették, —
mint a minő a mai világban egy nagy állam
leendő fejedelmét megilleti. A tudományok
és műveltség első elemeit legelsőkorában
elsajátították vele, nem feledkezve meg
természetesen testi neveléséről sem. Később
felsőbb tanulmányokra jutván, külön mestere-
ket nyert minden tudományokból, s ugy a
a klassikai, mint a reálirányu, a polgári ugy
mint a katonai tudományokban a lehető leg-
teljesebb kiképzetést nyerte. Tudva van,
hogy tanulmányaiiban a magyar közjog, ma-
gyar történelem és irodalom is megillető he-
lyet foglalt el, s ezekből a vizsgálatot, az
ország első tudományos tekintélyei (Toldy,
Horváth Mihály) jelenlétében, nyilvánosan
tette le. A katonai tudományokból a legjele-
sebb katonai kapacitások vezér ete alatt nyert
oktatást, s nagy képzettséget tanusított.

De bár mindent szívesen, könnyen és meg-
lepő sikerrel tanult, kiváló előszeretettel fordult
mégis a természetrajz, s különösen az állattan
felé, melyben szakismereteket szerzett, és pedig
oly első rangú tudós, mint Brehm vezérlete
alatt. E tudományok iránti előszeretét egy
másik, királyi atyjától örökölt férfias szenvedély-
vel, a vadászat iránti előszeretettel kötötte ösz-
sze: különösen szeretett kőszáli sasokra, zer-
gékre vadászni.

Befejeztetvén nevelése, melyben a szép mű-
vészetekre is kiváló gond fordítottat, ünnepé-
lyesen nagy korának nyilván itatott.
Ezután csak a világlátás és tapasztalás
volt hátra, hogy a fiatal főhercege ifjából egé-
szén férfivá legyen.

Első nagyobb utazása a „Lehrjahre” után
a „Wanderjahre” kezdete az ipar, közművel-
tség, jólét és alkotmányosság klasszikus földjére,
Angliába vezette, hova 1877. utolsó napján in-
dult el, anyjával a királynéval, a ki orvosi ren-
deletből, Irlandban volt a telet töltendő. Incog-
nító utaztak, a mi kizárt minden ünnepélyes
fogadtatást. Londonba érve megvált anyjától, s
főudvarmestere, Gróf Bombelles egy szárnysegéd
és dr. Menger egyetemi tanár kíséretében, ven-
dégülbe szállt, honnan társaságával naponként
kirándulásokat tett a világváros nevezetességei-

hangulat nélküli örökös szürkeségében, elfogja
a vágy, visszatérni az ősi vidékre, hol bá-
mu’ni lehet az egyetlen nagyszerű: a termé-
szetet, örökké szép jelenségeivel és azzal a
színpompával, melyet a kelet kölesönűz neki;
mily nagyszerű, ha a nehezen alácsüngő fel-
hők piros vérszínben ragyognak, a nap arany-
fényben nyugszik le a dombok mögött és a
narancsszint ibolyaszín választja el a mély-
kék éjszaktól, mely már rejtélyesen ott nyug-
szik a messze elterülő pusztákon, és a nagy
folyam suhogó habjai felett könnyű ködpára
pihen.

Száz meg száz varjuból alakult rajok
indultak a róna felé éjjeli nyughelyekre és
a vadludak hosszú vonalú az ő szabályzatuk
szerint háromszögű menetekben bánatos ki-
áltással utaztak dél felé.

Mikor a teljes sötétség beállott, Mohács-
ra értünk, hol megállapodtunk, hogy az éjet
ott töltjük.

E helyről hajnalszürkület előtt távoztunk
el; mikor én felébredtem, már teljesen meg
volt virradva. Fölsiettem a földéltre, hogy
az ismert vidékeket nézegessem.

Csipős, de szép reggel fogadott, a víz
föltött könnyű köd lebegett és a nap ered-
ménytelen kísérleteket tett, hogy a szegény
földet megmelegítse.

Pausinger festővel néztem a szép képe-
ket, melyek előttünk fültárltak: láttuk va-
lamennyi pompás rónát, a Duna kacskaringós
ágaít és megcsodáltuk azokat az annyira jel-
lemzetes és sajátos módon vad vidékeket; az
erdők és a folyam felett néhány halászas
röpködött nehéz szárnyasatóságokkal, és fenn
a levegőben több söllyom és ölyv ringatta
magát.

A víz fölületén szilágyos himbálózta, a
bullámok felett pedig egész csapat cormorán
uszott halászatva, vagy pedig sűrűn össze-
tömörülve állottak a homokos parton.

Mikor a Hulló nevű mocsár mellett el-
haladtunk, melynek óriási nádasai mint sárga

hez. Bejárta a gyárvarosokat, kikötöket, műve-
szeti intézeteket, gyűjteményeket; meglátogatta
Edinburgot és Dublint.

Angliából visszatérőben Németországot is
beutazta. Márczius 4-én ért Berlinbe, a honnan
Frankfurt felé folytatta útját. Itt érte el nagy
atyja (Ferencz Károly) halálának híre, mire
hazatért Bécsbe. A következő év (1879.) tava-
szián tette az utat a magyar Dunán lefelé,
— melynek élményeit: „T i z e n ő t n a p a D u n a n ”
című könyvében oly érdekesen írta meg
maga. Alig térve innen vissza, már májusban
újra nagyobb utra indult s ezuttal Spanyolor-
szágot látogatta meg, honnan északi Afrikába
is átszállott. 1880. évi januárban a drezdai
királyi udvart látogatta meg s nem sokára reá,
márcziusban Brüsselt s a belga királyi családot.

Rebesgette már a hir, hogy a drezdai és
brüsseli utak, valamint már előbb a spanyolor-
szági is, leánynezeisi czézből voltak összekötve.
A trónörökös szeme és szive azonban
S t e f á n i a, a belga királyi pár középűs le-
ányán akadt meg.

A fiatal, még jóformán gyermek korban
levő herczegnő rendkívül kellemes jelenség volt
már akkor is. Ritka jóviselének, a szegények
és szenvedők iránti kegyes indulatának már
kora gyermekéke óta számos tanujelét adta.

A főhercege ugyszólván első látásra meg-
szerette a sugár növésű, ragyogó kék szemű,
bajos lánykát.

Midőn az eljegyzés híre elterjedt, minde-
nütt nagy örömet szerzett. Különösen Magyar-
országon tette a legnagyobb hatást, mert hisz
egykorú nádorunk unokája lett volna király-
nénké.

Rudolf az eljegyzés és esküvő közti időt
felhasználva, még egy nagy utazást tett: Egyip-
tomba és a szentföldre. Meglátogatta Kairót,
a piramisokat, Palesztinát s tapasztalatokkal
dusan megrakodva, arra az öröm híre tért
vissza, hogy esküvője napja már május 10-re
van kitűzve.

A lakadalmi ünnepélyekről akkori lan so-
kat olvashattak olvasóink.

A kiállítás megnyitásánál tartott szavait,
melyekkel azt felavatta, mint valódi aranybulla-
ját örizheti a magyar nemzet. Igazságos, megér-
demelt nyilatkozatok voltak azok.

Jellemének alapvonása a tiszta szabadel-
vűség volt, a mit mély vallásos buzgósággal ki-
tudott egyeztetni. Irrott műveiből kiismerhető ez
uralkodó vonás.

Jellemzé a főherceget a munkásság ösz-

bul úmok himbálózta a szélben, szép ornit-
hologiai kép tárult föl előttünk, egy a ná-
dasból magasabban kinyúló vén odvas fa
tetején hatalmas sas állott, egy másik pedig
nyugodtan repült tova szákmányért; elsőtől
tem egy kiszólyt és egyszerre élénk lett a
nagy Hulló. Ugy látszik, hogy a dél felé
vándorló vízi és moesárszárnyasoknak itt van
a pihenési állomásuk; mert egész rajok emel-
kedtek föl és szálltak ide s tova a nádas fe-
lett. A nagy távolság miatt nem igen lehet
a fajokat megkülönböztetni, de a különböző
nagyságok után ítélve, többféle válfajokhoz
tartozhattak.

A Dráva-szögnél elhaladva, csakhamar a
szlavoniai magas és merdek partokat láttuk.
Nagyrészt cormoránok, melyet ugy látszik,
vándoruton voltak, majd a pihenő gémeik és
halász sasok, végül több királyi sas és nagy
impozáns keselyűk szolgáltattak anyagot ornit-
hologiai megfigyelésekre.

Déltájban Cervicibe értünk. A szlavon
folyam part meredek szakadékaik mentén kertek
között fekvő falu két templomával és vakító
fehér házaival, távol a háttérben a mi ked-
ves Fruska Gorának, a tulsó oldalon a nagy
magyar síkság, mindez a viszontlátás kedves
örömeivel töltött el bennünket.

Gözösünk lassan közeledett a parthoz,
hol kikötött: mozsár-dörgéssel, harang zugás-
sal és zsvio kiáltásokkal fogadott minket a
barátságos lakosság. A Fruska Gora bét sze-
retetreméltó tulajdonosa a fedélzetre jött és
a kikötőhely közelében várakozó kocikhoz
vezetett.

A nagyszámú lakosság között, melyek
élén a polgári honorátorok állottak, több gö-
rög pap, kiknek kolostori erdeit két év előtt
sasokra vadászva babaragoltam, szintén eljött,
hogy üdvözöljenek. Elülük az egyik kolostor
apátja volt, egy érdemes, barátságos ur hosz-
szu fehér szakállal.

(Folyt köv.)

tőne. Mint a gyalogság főfelügyelője, már magában is el volt foglalva hivatalos teendőivel, mindennek dacára üres óráit irodalmi munkássággal töltötte be. Mindent sajátkezűleg írt, kész gyakorlati irályal, a min nem lehetett igazítani semmit, úgy írt, hogy azt töle bármely hivattott megíngyvelhetne volna. Utazásai a házában és a külföldön megannyi érdekes tanulmányok voltak, a természettudományokban való jártassága bámulatba ejtette a szakértőket is. Vadászatait is tudományos buvárlatokra szentelte.

A trónörökös idylli boldogságu házasságot kötött, éppen úgy, mint a régi jó időkben a közép-országi egyszerű családjai.

A művelt emberek között szokásos udvariasságon kívül semmi udvari etikette nem dívott körülte, mindenkihez nyájas és szívvelyes, előzékeny volt.

Az általa kezdeményezett és vezérelte alatt szerkesztett nagy művet, fájdalom életében nem fejezhette be.

O nem hízogó udvaroncokkal vette magát körül, hanem oly férfakkal, kiknek életfeladatuk az igazságot keresni és hivatásuk azt napfényre hozni.

A nagy mű létrehozásában ezéja az volt tulajdonképen, hogy a monarchia népeit egymással való minőségikben megismertesse, láthatóvá akarván tenni, hogy a leendő uralkoló népei iránt való szeretetét mily igazságosan tudja felosztani. De e nemes céljában megátóla a halál!

A trónörökös vadászaton.

Egy táur elbeszélése.

A gróf ur egy kis havanna cigarettel kínált meg, helyet mutatott egy alacsony ottománra, s miután a havanna lelke illatos bodrokkal töltötte be a levegőt, — mosolyogva mondá:

— Ön tehát azt akarja, hogy én a trónörökös vadászati kalandjaiból beszéljek el egyet-mást?

— A trónörökös fenséges személyn az egész nemzet figyelmé esing. Bármily csekély epizód kiválóan érdekli az egész nemzetet. És méltóságában a kiváló szerencsében részesül, hogy ő fensége —

— En részt veszek ugyan a trónörökös vadászataiban vágott közbe gróf ur — de miután a vadászat rendezésével vagyok elfoglalva, nem lehetek mindig ő fensége közvetlen közelségében és így vajmi keveset mondhatnék el önnek.

Az interviuoló újságíró csalódása nagyon óvasható betűkkel rajzolódhatott le arcomra, mert a gróf ur sietett megnyugtatólag hozzátenni:

— Egy két érdekes apróságot azért mégis elmondhatok. Ha tetszik használja föl lapjában

Görgénynél történt. Schneepfekre vadásztunk. A trónörökös Bornemissa Tivadar báróval állott lesben.

Utóbbi egy kicsit elmaradt a királyfőtől, aki — mint könnyen képzelhető — az egész vidék lakosságának érdeklődése tárgyát képezte.

A báró még jóformán el sem foglalta volt helyét egy fa tövében, midőn két oláh fá közeledett feléje, cifra kátrineczában.

A győzelem előtt.

A megrendíthetetlen csapat most vonult el a nép előtt.

Büszke dicsőségteljes arczu katona a legkisebb közlegény is a seregben, melyben az ellenség semmi kárt sem tehetett. Az a sereg, volt, melyet egy asszonyvezér vezetett győzedelmes csatára.

Asszony, a kit imád, mint bátor katonát mindenki a csapatban, ki semmit nem enged a megszokott szigorúságából.

Most neki is ragyognak arczai és szemü grómban usznak, a mint a zene hangjai mellett végig vágat a sereg élén a városban. Nézik és csodálják. Vajjon a vezért vagy az asszonyt, a katonai testtartást, vagy a karesu derekat, a tüzzeseket, vagy a fardtságot és dicsőségtől kipirult arczot csodálja a bűvésztömeg?

Az asszonyvezér bizonyosan nem kérdi ezeket. Megy a csapat előtt, kezében tartva a zászlót, tiszta tekintetével bemérve a látóh tárt; tatán semmit sem lát a közvetlen körülötte levőkből. De hallja a zenét, a nép üvözlését és hallja a tömeg süttogását. Elvégre is ő nő. Az a hangos hízlekedés, a megérdemelt dicsősítés beleveddik gondolatába s átá tozik az arca, a feszes szigoru vezérből ki kevélyen ült lován, egy szép, piruló, asszony lett. — Előédtem mondani, hogy reggel volt, szépen ébredő nappal. A kik körülötte üvözlőve a győzőket, csak imént hagyták oda az álmat.

Az a szonyvezér is álmat készült elhagyni, zsidbadás fogta el egyszerre egész arca és azt sem tudta, miért, de rosszul érezte magát, hogy ennyi ember bámulja őt, alattvalói félik és ezért becsülik, de nem szereti senki.

Kábaság volt belelegyedni a harciba, kábaság győzni és viszont örüdeni a győzelemben.

A lobogót átadta a mellette levő tisztnek s ő maga egy kocsit kért és abban foglalt helyet.

A csapat megállott a piaczen szép rendezés sorban s kiadottát a rendelet az oszlásra.

— Ugyan mondja meg, lellem téns úr — kezdé az egyik, melyik már a király fia, no? — Hát az ott ni, szólt a báró.

— Ugyan ne mókázzon már instálom, válasszól a másik oláh leány, ugy se hiszszük el.

— Már miért ne hinnétek el? — Hát csak azért, mert ha az a király fia: több pénze volna, vehetne neki az apja — hosszabb nadrágot . . .

— Meg aztán — tevé hozzá a másik nagy okosan — telnek annak kalapra is, — nem kellene neki sipkában járni . . .

A trónörökös nevetve beszélt el később fenséges nejének e naiv okoskodást, ki szintén jól mulatott rajta.

A trónörökös különben nagyon szeret érintkezni a néppel és nem egyszer járta be egyedül az egész vidéket. Néha vezető nélkül barangolt a Retyezát rengetegekben.

Egy ízben gr. Wilsekkal és egy kerülvél követte vadászati szendevélyét és nagy zivatában ereszkedett le a Retyezátról.

A fergeteg mindenütt követte őket, de azért a királyfi nem gondolt a viszatérésre. Késő este volt már mikor Malomvizre érkeztek és itt a trónörökös a zsidó árendás-hoz tért be és miután a napi fáradaimat hevenyészett vacsora után kipihente, felült az árendás rázós szekereire és ezen a primitív járművön jutott el Boldogfalvára.

A zsidó árendás még ma is büszkén emlegeti, hogy megvendégelhette a királyfit, a ki nyájasan, leereszkedőleg beszédbe eradt vele és családjaival.

Mikor tavaly ősszel ő fensége Erdélyben volt, minden reggel leereszkedett a Retyezáton egész a sebes vizig, hol egy vén bükkfa alatt szokott reggelizni.

Egy reggel én voltam szerencsés őt szokott sétájában kísérni.

Mikor a bükkfához értünk, ott letelepedtünk.

En elővettem vadászkeszemet és egy R betűt kezdtem a vén fába vésní.

Azonban még mielőtt csak félig is elkészülhettem volna vele, ő fensége reggolizhoz szóltott.

Reggelizés közben egy véletlen folytán mélyen bevágtam kezemet, úgy hogy be kellett kötözöm.

Sajnálattal tekintettem az R betűre, melyet sebesült kézzel nem voltam képes beféjezni.

A trónörökös észrevette sajnálkozásomat, elővette keszét és folytatta az R betűt, ott hol én elhagytam. És be is fejezte.

Később a vadásztársaság arra járván, koronát is vésett feléje.

Ezt a fát azóta Rudolf-fájának hívják a vidéken és kegyelettel emeli meg süvegét az oláh pásztorfiu is, ha mellette jár.

— Es most — tevé hozzá a gróf ur — gyújtson másik cigarettére, mert én már kifogytam az elbeszéléseiből. Ugy e kevés volt?

Biztosítottam a gróf urat, hogy nagyon érdekes adatokkal szerencsétetett.

— No majd ősszel, ha ő fensége megint Görgénybe jön, pontosan fogok az ön számára jegyezni és akkor magam írok meg önnek mindent, ami előfordul.

Ezzel a becses igérettel bocsátott el

Maga a vezér körül egész csapat tisztjött össze. Félték, hogy beteg, rosszul érzimagát.

— Eh! elmulik. Katonadolog. Egy kis fáradság, nagyon sok dicsőség s ez a baj! Nagyon sok dicsőség!

Az asszony elmereng e gondolatons eszébe jut a bolondos historia, mely őt katonává tette.

Az atya is a fegyverek közt élt mindig, a leány is azt szerette meg. Játékszere a kard volt és mezejő királytyja országa, bogáncok künn a szomszéd mező lakói, kiket fejéikről meg kell fosztani.

Azután sok történt s most ismét egy győzelem után van, de melynek nem tud örüdeni.

Egy sötétkék kocsiban az ifju Rizan gróf megy el a téren. A főni világ egyik leghíresebb tájja, ki épen úgy ism-letes eleganciája, mint kellemessége által.

— Unottan ül az elegans ifju a kocsiban, kissé fardatan a cotillonról, az elmúlt tánczivalgalomtól, a hol több ideig maradt, mint mások szokott. Nem azért maradt, mert talán felette jól érezte magát, hisz daczára annak, togy csak husz éves, már fenéig kiürítette az élvezetek poharát.

Ha tovább időzött, csak azért tette mert minden hivatásnak kötelességei vannak és ha az ember a divat királyja akar lenni, szolgálnia kell őt.

Mi is lett volna a szegény marquisné báljából ő nélkül? Megígérté, hogy a cotillon rendezi és a szavát megtartotta, mert a nemesnek csak egy szava van. De mennyire fardasztó volt! Két napig fog tartani, a míg gyógyulnak a lábai.

S míg ezeken jártatta az esztét: alig látszott észrevenni a mellette levőket. A trombita oszlató hangjára azonban felemelte fejét és ráúezett az asszonyvezérre.

Ugy nézett reá, a hogy a cotillonban szokott.

Látta, hogy szép, és hogy arczáról nem ette le a természetes bájta a kendőzés, a táncztermek levegője nem rontotta meg, és szeméi hozzászókvák az erős nézéshez.

A koesi egy szeglethez ér. Mindjárt be-

magától a nemes gróf és mi alig várjuk már hogy ez igéretét a Magyar Salonban beváltva láthassunk.

A véderőtörvényjavaslat és az ifjuság. A hadköteles tanuló ifjuság kebelében — mint a „Bud. Corr.“ értesül — pár nap óta határtalan izgatások következtek, ama törekvés jut érvényre, hogy az egyéves önkéntesi szolgálatra jogosultak kötelezzék magukat inkább két évig szolgálni, mint a tiszti vizsgát letenni. Ugy látszik hogy azok, kik a hadköteleseknek ily értelemben adnak tanácsot és őket így támogatják, nem igen nevezhetők az ifjuság barátainak, mert abból csak az intelligens fiatalokra háramlik kiszámíthatatlan hátrány, mely könnyen adott szavának horderejét ma még mérlegelni nem képes.

Az utcai zavargás. A szabadelvű körben — mint a „Bud. Corr.“ értesül — több oldalú megbeszélés tárgyát képezték az utcai zavargások és nagy sajnálattal utaltak arra, hogy az ellenzék eljárása — és különbség aig tehető a szélsőbal és az államjogi apon álló párt között — oly mozgalmat idézett elő, melyért sehogysem lesz képes megfelelni. Már abban a közönségben, mely a képviselőház előtt ülés végével állást foglalt, kevés volt a tanuló; de az a esősélek, mely röviddel azután az utcán a legutaltosabb kihágásokat vitte véghez, csupa olyan alakok valának, a minők különben nappal csak ritkán láthatók az utcákon. Sajnálatos is lenne, ha a tanuló ifjuságról csak föltételezni is lehetne, hogy a kihágásokon, melyeknek tetőpontját a fontczák ablakainak beverése, lámpáinak bezarása és izleteinek támadással való fenyegetése képezte, képes lehetett részt venni. Joggal fog azonban felmerülni az a kérdés, vajjon az ellenzék e kihágásokat is politikai tüntetésnek fogja e qualificálni?

A véderőtörvényjavaslat és a szabadelvűpárt tagjai. Ellenzékli lapok néhány nap óta sokat tudnak beszélni oly sürgönyökről, melyeket állítólag a szabadelvűpárt különböző tagjai kaptak volna választó-kerületeikből és melyekben ezen képviselők felszólítottak, hogy hogy a véderőről szóló javaslatot meg ne szavazzák. Mindenesetre rendkívüli feltűnő — írja a „Bud. Corr.“ — hogy az ily sürgönyök közétételnek, részint, mielőtt még az illető képviselők megpapták volna, részint anélkül, hogy azokról a képviselőknek tudomásuk lenne.

Országgyűlés.

Budapest, 1889. Január 30.

A képviselőház mai ülése nagy izgalom közt nyílt meg. Szederkényi Nándor azt jelentette, hogy akadályozva lett a házba való belépésben. (Óriási zaj a baloldalon.) Ajánlja, hogy a képviselőház napolja el üléseit. A pponyi Albert gróf kijelenti, hogy az egész ellenzék helyteleníti és elitéli azon bántalmazásokat, melyeknek egyes képviselők — véleményük nyilvánításáért tegnap délelben az országház előtt kitéve voltak. Az intézkedéseket helyesli, indítványozza azonban,

fordult s eltűnik a gróf elől a szép, fényes kép, mely asszonyt varázsol eléje, a ki férfiak akarata felett parancsol.

S az asszony is hosszasan nézi a beteg fiatal embert, a ki alig bír megmozdulni kényelmes kocsijában.

A következő pillanatban már új terve van. Nem fog többé csatákba járni és dobzó között bátorságot predikálni embereinek.

A helyett elmegy a táncztermekbe, estélyekre, színházba. A ki divatkirály akar lenni, annak szolgálni kell a divatot; a ki pedig azt akarja, hogy a divat felett nők között legyen uralkodó és a lábai elé hódítsa az egész férfi nemet, az ne járjon lobogóval a kezében harezsi láрма közt eltöltve az egész ifjuságot.

Az álmos gróf már tovament, nem látszik a kocsija sem.

Az asszonyvezér még az nap megvált a seregű s más este már ott áttuk a fiatal gróf karján.

A zene szólítja most is csatába és csakhamar ura kodó lett, az eitte társaságok között.

Néha a szünetek alatt eszébe tolu a kérdés, miért hagyta oda megkezdett életmódját? Nem volt e szép és vágyakozásait kielégítő? Eljött, hogy egy ifjut félrazzon az életre, meggyűlöltesse vele a mulatozást s most ime, hogy melle te van, sola sincs alkalma csak egy szóval is beszélni róla.

Együtt tánczolnak legtöbbször, léha értelemmel nem bíró dolgokról beszélgetnek, azonban és talán egyikikik sem veszi észre, mily gyorsan telik az idő.

Az asszonyvezér még uralkodik. Már negyedszáz év fiatalága tánczolt az ismerős parquetten és az urakodás napja még nem áldozott le. Még nem jött el azon az az idő, a mikor diadalmas győzelmet várhat.

Azon a sápadt grófon már alig van valami az ifjuságából.

De azért rohannak ők ketten a legszebb csatamezőn s mikor az asszonyvezér odahagyta a fegyveres sereget, nem is áldotta, hogy oly kitartó lesz s hogy ily nehéz a feltétlen győzelem.

Ford.—e.

nogy a tárgyalások hétfőig napoltassanak el. Előnk kifejezi, hogy a tegnapi események szegényére válnak a hazának. Tiszta Kálmán miniszterelnök előadja, hogy a képviselőket, mig kötelességüknek felelték meg, meg kellett védelmezni a bántalmazásoktól, Uta a tegnapi felizgatott tömegre, mi miatt a z ostromolt házában nem lehet tanácskozni. Thaly, Almássy az elnapolás mellett szólalnak fel. Ez alatt a házában a zaj és láрма fokozatosan növekedik, miért az elnöknek az ülést harmincz percze fel kellett függeszteni. Szünet után az elnök javasolja a két napi elhalasztást, mely idő alatt a belügyminiszterrel értekezni fog. Eöt vős azt óhajtja, hogy mig a katonaság el nem vonul, a képviselőház maradjon együtt. A pponyi Albert gróf pártolja az elnök javaslatát. Nagy izgatottság között még Szilágyi Dezső szólott, kinek beszéde után elnök a tárgyalásokat péntekig elnapolta. — A tárgyalások elnapolása előtt a képviselőház elfogadta az elnök azon indítványát, mely szerint az elnök megbizatik, hogy a hatóságokkal egyetértőleg intézkedjék a képviselőház függetlenségének és méltóságának megóvására iránt.

Napi hírek.

Lapunk legközelebbi száma holnap korán reggel fog megjelenni rendkívüli kiadásban. — Intézkedtünk, hogy az új folyamán kimerítő távirati értesüléseket kapjunk.

A hangulat városunkban. Ma reggel óta nem beszélnek egyébről az emberek, mint Rudolf trónörökös váratlan, megdöbbentő haláláról. — Mint villám csapás, olyan lesújtó hatott ez a hír a kedélyekre. A közgyűlémet egyszeriben elterelte a Budapesten csak az imént lefolyt zajos képviselőházi nagyérdéki szavazástól és az utcára kivitt botránnyossá fajult tüntetésekől. Az első hírek még tegnap este megjöttek a városba. Lapunk szerkesztőségéhez és a nagyobb terménykereskedőkhez érkezett rövid, szik szavu táviratok, melyeknek homályos szövegezése szerint a trónörökös vadászat közben baleset érte. Ez a „baleset“ kifejezés aztán a legkülönbözőbb következtetésekre engedte ragadtatni az izgatott képzelt telhetőséget. Oly annyira hihetetlennek tartották az emberek, hogy az erőteljes, egészséges, daliás trónörökös életének, kinek betegségeről semmi előzetes hír nem merült fel, természetes halál vessen véget, hogy inkább véletlen szerencsétlenségnek, egy eltévedett fővénk tulajdonították a megrendítő halált. A lázas képződés még nevet is adott annak, a kinek golyója véletlenül kioltotta a trónörökös viruló életét. A gyász hír tegnap este azonban főként csak a kereskedő körökben és olyanok között terjedt el, a kik nyilvános helyen megfordultak. Lapunk szerkesztőségébe az esti 6—7 óra között rohanva siettek az emberek, a kik bővebb értesülés után vágyódtak. Sajnáljuk, hogy epedő kíváncsiságukat nem tudtuk kielégíteni, annál többet, mint a mennyiről ők értesültek, mi sem hallottunk.

A telefon egyre csegett. Minden csegettés egy újabb kérdészködésnek előhímöke volt. Mióta a telefon megnyílt Debreczenben, — éjjel még nem tett annyi szolgálót, amyszor még soha nem vettek igénybe, mint tegnap. — Még éjjelkor is lármásan csilingelt a villamos harangoeska. — Az első távirat hallatára már intézkedtünk, hogy minél bővebb, kimerítőbb tudósításokat kapjunk és bocsásunk a közönség nagy-mérvű érdeklődése elé. — Virradatkor már újondataj nyomatu plakátok tudatták a fölkelő es utczára lépő emberekkel a megrendítő gyászesetet. E plakátok figyelmeztették a közönséget, hogy a halálesetről hiteles és bő tudósítást közöl a „Debreczeni Ellenor“ ma reggeli rendkívüli kiadása.

Az emberek fejüket rázták, kételkedtek; de azután mégis kénytelenek voltak a való tényt elismerni. — Általános sajnálkozás, a legmélyebb részvét szálta meg a sziveket, a felséges uralkodó családót ért eme megrázó vesztesség felett, mely a nemzetnek is vesztessége. — Sürgös, lázas munkába került, kielégíteni azt az óriási keresletet a lappéldányokban, a minőhöz hasonló aligha volt még Debreczenben. Minden ember megakart győződni a hihetetlen hír valóságáról, a mit épen most hallott a vele szembe jövőtől, ki elfolytott fájó hangon újságot neki Rudolf trónörökös hááláról; mindenki maga akarta olvasni a nagy országos vesztességet. A hírlapok elárusító helyei valóságos ostrom alatt állottak. Tolongva vették körül a kíváncsiak lapunk kifüggesztett számaát; az üzlethelyiség tömve volt lapvásárlókkal; s félóránként aj, meg új lap szállítványokért jöttek a kiadóhivatalba a tözsdekből. — Két nagyobbik gépünk reggeli hét óra óta szakadatlanul működésben van. A két gyorsasajtó rohamosan ontja a kinyomott lappéldányokat e rendkívüli kiadásból s még mindig hordják azokat szerte a városba.

—
De
szaj
utjo
lük
szól
neki
voln
Nem
törte
jutó
felé
kilm
hírel
rend
hogy
dezu
távir
akad
időbe
A k
nyon
gyás
mán
érezé
házi
mára
velts
ban
váls
— A
a gr
zést
értel
letile
hogy
terve
és H
kifeje
mass
ság s

van
rosu
hír
Misy
mel
A h
kiadá
lőtle

lyén
mest
trón
miat
okbó
us 2
ez ut

kivü
sült,
és ki
belöl
dás u
zül e
renk

Debr
ik é
tetés
len.
kikül
teljes
5093
v el
széki
a kö
érkez
drb.
bead
Dezs
a hát
ebből

tárno
te el
teksz
jelent
lejt
nek
délut
A m
hó 1
szám
utze
lyezy
inkat
oszo
hijva
neje
del
vel s

att
tart
meg.

Lapkiördőink 8 órakor utnak indultak, hogy előfizetőinknek is eljuttassák azokat. — De alig telt el negyed óra, üres kézzel visszajöttek. Azt mondták, minden perczben utjokat állják a járkelők, s elszedegetik tőlük az ellenállhatatlan lappeldányokat. Megszólították őket előfizetők s elkérték tőlük a nekik járó lapot, mielőtt a házhoz eljuthattak volna véle. Egy lapkiördő 4-szer tért vissza. Nem esoda tehát, ha némely előfizetőinkkel megtörtént a rövidülés, hogy délelőtt folyamán nem jutott el hozzájuk rendkívüli számunk. — Dejelenleg egymásnak adták szerkesztőségünkben a kilincset a látogatók, a kik mind a legújabb hírek felől tudakozódtak. — Ez a szokatlan rendkívüli érdeklődés arra indított bennünket, hogy 11 óra után újabb, második kiadásunkat rendezzünk sajtó alá a délelőtt folyamán érkezett táviratokból. — Ez azonban egy cseppet sem akadályoz bennünket abban, hogy este rendes időben meg ne jelentessük lapunkat. — A közhangulat az egész városban felette nyomott és külsőleg is meglátszik a lakosság gyásza. — A középületekro a délelőtt folya-
mán kintűtek a gyászlobogót. A gyászos eset érzékeny befolyással volt az elsőbrangu színházi jegyek kelendőseire nézve is. Pedig mára a társulat egyik legnagyobb közkedeltségnek örvendő nótájának jutalomjátéka van kintűve. — Az annyira népszerű gazdász-
bál sikerre való kilátásai sokat hanyatlottak. — A katonaság, mely a legfőbb hadar fiát, a gyalog-ság főfelügyelőjét veszítette el a trónörökösben, hogy milyen módon fog kifejezést adni a gyásznak, azt a katonai reglamba értelmében a hadtestparancsnokság fogja rendeltileg elhatározni. Annyi azonban már tény, hogy a közös hadseregbeli őrmesterek által tervezett bál elmarad. Debreczen sz. kir. város és Hajdúvármegye törvényhatósága a részvét kifejezése felől még ekkoráig nem intézkedett mással, mint azáltal, hogy mindkét törvényhatóság székházára kintűtek a gyászlobogót.

A rémhíreknek az a sajátosságuk van, hogy egyik szűli a másikat. Városunkban a délutáni órákban az a hír kelt szárnyra s járt szájról-szájra, hogy gróf Zichy Jenő és gróf Tisza Lajos Miskolcz közelében pisztoly párbajt vívtak, melyben Tisza Lajost ellenfele lelőtte. A hír természetesen még megerősítésre vár. Holnap reggel megjelenő rendkívüli kiadásunkban e hír valóságáról vagy valótlanságáról is beszámolunk.

Elmaradó bálók. Mai lapunk más helylén említettük, hogy a 39. gyalogezred őrmesterei által tervezett altiszti bál a Rudolf trónörökös halála folytán bekövetkezett gyász miatt elmarad. A g a z d a s z b á l ugyanezen okból a legközelebbi szombat estéről márczius 2-ikára elhalasztatik, a miről a közönséget ez uton értesíti a rendőrség.

Lapunk kelendősége. Ma reggeli rendkívüli kiadásunk óriási kelendőségben részesült. Déli 12 óráig a hirdapárosító helyeken és kiadóhivatalunkban 4000 példány kelt el belőle. Ezen kívül az előfizetők házhos hordás utján megkapták azt. A helyi lapok közül egyedül a „Debreczeni Ellenőr“ jelent meg rendkívüli kiadásban.

A debreczeni árvaszék ügyforgalma Debreczen sz. kir. város árvaszékénél az 1888-ik évi II-ik telében a gyámság alól fölmentetett 129 árva, kik közül 47 volt vagyontalan. A gyámpénztár a közigazgatási bizottság kiküldöttéi által több ízben megvizsgáltatván, teljes rendben találtatott. Beérkezett összesen 5093 üggydarab, mely 86 drb. kivételével valamind elintézt nyert. Az árva széki előadók felévi munkálatának eredménye, a következő: Ory Samu árvaszéki ülnökhöz érkezett 2114 beadvány, a hátraleék 55 drb. — Körner Adolf ülnökhöz beérkezett 1768 beadvány, a hátraleék 19. — Dr Medgyaszay Dezső jegyzőhöz beérkezett 1201 beadvány, a hátraleék? Hagyatéki ügy beérkezett 250, ebből a hátraleék 116 dr.

Haláلعزás. Erdei Mihály nyug. pénztárnokot újabb súlyos csapás érte. Alig temetve el reményteljes fiát ma már egy másik fia tekszik a ravatalon Erről következő gyászjelentést kaptuk. Mely fájdalommal tudatjuk felejtethetetlen másik fiunknak Erdei Józsefnek 9 havi betegeskedése után folyó hó 31-én délután életének 23-ik évében esendes kimúltát. A megfogdognak földi részei f é Február hó 1-én délután 3 órakor a Hatvan utcai 1447 számú háznál tartandó rövid ima után a Czegléd utzei sírkertben fognak örök nyugalomra helyeztetni. Mely végítéseség tételre rokonaikat az elhunytak barátait s bánatunkba osztozni kívánó közönséget tisztelettel meghívjuk. Erdei Mihály nyug. gyámpénztárnok. neje Tóth Sára gyermekeik Erdei László, Erdei Róza férjével Barkoczi Barnabásné férjével s gyermekeivel. Erdei Ferencz.

Zeneestély. Közbejött akadályok miatt szombaton a „Hungaria“ kávéházban tartandó zeneestély, holnap pénteken tartatik meg. Zenesz lesz Rácz Károly.

Színház.

Békési Irma a nemzeti színház tagja tegnap este harmadszor „Ganthier Margit“ban lépett fel. Az előadás menetét a közönség körében, mindjárt az előadás kezdetén megzavarta a váratlanul lesújtó hír: Rudolf trónörökös halála. Izgatottság volt észrevehető mindenütt, mert a hír, mint a futótűz terjedt szét. Nagyon kevesen figyeltek az előadásra, s így annyival nagyobb az érdeme Békési Irmanak, hogy sok szép jelenettel magára tudta fordítani a figyelmet. Altalában az előadás menetét bizonyos lankadság jellemezte. — Molnár László a harmadik felvonásban melegeztette zajos tapsokra a közönséget, míg Békési Irmat minden felvonás után zajosan tapsolták. Békési I játékának legsikerültebb része volt az, a melyik legnehezebb: az utolsó felvonásbeli, hol művészi haldoklási jelenete a legészintebb tapsokat provokálta. Ő a közönség elismerésével, s valamennyi ő vele — meglehetően elégedve. A segéd szereplők közül főként Palotay Andor tűnt ki ugy elegans megjelenése, — mint jól felgott szorepének sikeres keresztülvitele által.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata. A trónörökös halála.

BUDAPEST, jan. 31. (Érkezett reggel 9 órakor). A trónörökös huzamosabb idő óta rheumában szenvedett, e végből mindig massage-kurát használt. Tudvalévő, hogy a rheumával gyakran vele jár a szervi szivbaj. A trónörökös a legutóbbi görögényi vadászatokon panaszkodott, hogy nagyon lesoványodik és vékeríngésnek gyorsulásától sokat szenved. Fájdalmas mosolylyal jegyezte meg, hogy 30 éven túl ő nem fog megerősödni, mint rendszeren szokás: bizonyos, hogy szívészélhűdés vetett véget a trónörökös életének.

Az uralkodó délelőtt 11 órakor értesült a borzasztó gyászhierről, mely őt és a királyasszonyt végtelenül le-sújtotta. Stefánia és Mária Valéria kezeitek földelvé siratják a halottat.

BÉCS, jan. 31. Az osztrák parlamentben 1/2 2 órakor merült fel az első híresztelések a vadászati balesetről. Csak 3/4 2 órakor jött vissza Chlumetzky a Burgból a hír megerősítésével. S m o l k a a elnök azonnal felfüggesztette az ülést.

BÉCS, Jan. 31. (Érkezett déli 1/2 12 órakor). A trónörökös hétfőn délben udvari fogaton Brettenfurthba kocsizott, hol bécsi fiakker várt reá, a trónörökös nem vette igénybe a kocsit; gyalog tette meg Mayerlingbe a rövid utat; ott derülten társalgott vadász vendégeivel. Kedden a vadászatról visszatérván, a trónörökös fejfájásról panaszolkodott s visszavonult terméibe. Kedden este a trónörökös hálószobájában dolgozott, több levelet írván. **A szerencsétlenség reggelén hét órakor már ébren volt; cseppet sem komornyikjának; fél nyolcra reggelint rendelt. A komornyik vissza-tertekor már halva találta a trónörökösst.** Így a ténynek az felel meg minden más variatívól szemben, hogy a trónörökösst a háló szobájában érte a halál. Koburg Fülöp herezeg, Hoyos gróf a kastély udvarán voltak, mikor a halálra sápadt komornyik az esetet jelentette. — Bementek a terembe. Látták, hogy minden segítség késő. Hoyos azonnal Bécsbe sietett a meg-rázó hírt megvinni.

BÉCS, jan. 31. (Érkezett d. u. 2 órakor.) H o y o s gróf vadászruhában a Burgban tegnap délben 12 órakor jelent meg s a kabinet irodában jelentette a rémitő esetet. Onnan a király és királynéhoz sietett. A királynét borzasztón lesújtotta a hír; az első pillanat megrázkódtatása után ember feletti erővel küzdötte le kétségbeesését. A trónörökösné a mint megtudta a halálesetet, **önkivételbe esett.** Azután minden áron Mayerlingbe akart menni; e szándékáról a felséges királyi párnak alig sikerült lebeszélni.

BÉCS, jan. 31. Ő felsége a király teljesen visszavonultan töltötte a megrendítő hír után az első órákat. Magán terméből három órakor jött ki, s azonnal intézkedett a tetem elhozatalát illetőleg. Előzetesen N i e d e r h o f f e r tanár küldetett ki Mayerlingbe. Ez fél negykor tért vissza a Burgba. A király azonnal átvette jelentését.

BÉCS, jan. 31. (Érk. d. u. 2 órakor.) A trónörökös holttestemét Mayerlingből Bádénig kocsin, onnét Bécsig udvari vonaton szállították. A bécsi Nordbahn pályaudvarban óriási nép hallgatagon állt, s az őrség felhívására azonnal szó nélkül elhagyták a pályaudvart. Egy órakor megérkezett H o h e n-

lohe főudvarmester, Leemelték a koporsót a kocsiból és teltették a kívül várakozó fekete lepellel borított gyász kocsiba. — A jelenvolt óriási közönség levett kalappal követte a gyászkoest, mely után közvetlen Mayer udvari lelkész haladt, atánna a főudvarmester és a trónörökös szárnysegédei. Az utazákon, a merre a kocsit elhaladt, a közönség kalapot leemelve hajadonfóval állt. A koporsót az elhunyt lakásán helyezték ravatalra.

BÜSSEL, jan. 21. A halálesetet a városban a belga királynál megdöbbenést keltett. A király a hír hallatára megdermedt, s a királyné elájult. A királyi család azonnal Bécsbe utazik.

BÉCS, jan. 31. (Érk. d. u. 4 órakor). Ő felsége a király, az előtte résztvetőket kifejező **uralkodó házi tagok** előtt erősen mutatkozott, meghatóan fejezte ki, hogy megnyugszik Isten akaratában. A királyné kénytelen ma délután ágyban fekdüni. Károly Lajos és Albrecht főherczegek zokogva távoztak a Hofburgból. Lipót herezeg Gizellával ma reggel érkeztek meg. A pályaudvaron a király fogadta őket. A király a kocsiból kilépőkhöz sietett, **könnyezve megölelte** és megcsókolta őket. Gizella fájdalma leirhatatlan. Fülöp württembergi herezeg nejevel, gyermekeivel ide érkezett.

BUDAPEST, jan. 31. (Érk. d. u. 3 óra 30 perc.) Az összes külföldi lapok a halálesettel foglalkoznak, és melegen emlékeznek meg az elhunyt kiváló tulajdonairól.

BUDAPEST, jan. 31. Ma az országgyűlés mindkét háza gyűlésezett a gyász alkalmából. **A képviselőházban** Péchy elnök jelenti az apostoli királyt, királynét a gyászoló özvegyt és országunkat sújtó csapást. Engedje az isten, hogy elég erőnk legyen a csapás elviselésére. A szárnyra kapott ellentétes hírekkel szemben kijelenti az elnök, hogy Rudolf **szívizületében** halt meg. A ház elnapolja az üléseket, megbizja az elnököt, hogy tolmácsolja a ház fájdalmát. A temetésnél való résztvetésre külön ülésben fognak határozni. A főrendiházban elnök kifejti a nemzet fájdalmát. Elhatározták, hogy a temetésnél testületileg megjelennek. Meghatározatott az elnök, hogy a trón előtt résztvétet tolmácsolja. Mindkét ház tagjai feketében jelentek meg.

Botrány az egyetemen.

BUDAPEST, jan. 31. (Érk. d. u. 4 órakor). P u l s z k y Ágost ma megjelent az egyetemen, és azt akarta kijelenteni, hogy a gyász miatt nem tart előadást, de az ifjuság nem engedte szóhoz jutni. A zsufolóság megtelt teremben óriási **ab-ozugolás** hangzott fel. s **hazaárulónak** neveztek Pulszkyt, a ki szólni óhajtott volna. A zajnő tön nőtt. A botránycsinálók előre törtek s már már insultálták a tanárt, — mikor a rector megjelent. Ennek szivverható szavai lecsendesítették az ifjuságot. A rector fedeztet: **alatt sikerült Pulszkyknak a tanár szobába menekülni.**

CSARNOK.

Rossi mint Lear.

írta: Rakodczai Pál.

(Vége.)

Ezt a titkot a kritika nem igen bolygatja s rámondja Rossira, hogy itt volt legnagyobb szerű neki, itt már játék volt teremteni. Persze itt is e tért a hagyományoktól. — Aig hallhatóság mormolta: Ez urihölgy leányom Cordélia! s ráborint Cordéliára. Innet kezdve már derülten csevegett tovább, folyton halkán s e csevegésben már mindenütt áttör az eszelősség. Jellemző, hogy Rossi nem ott csudálkodik ruháján, a hol ezt mondja, hanem mikor ijedten kérdezi: „Frankhonban vagyok?“ (a hol t. i. nem szeretne lenni) itt nézi megütőköze ruháját. — Más Leárek itt egész új ruhába öltöznek, még pedig azért, mert Lear azt mondja: „E ruháról nem bírok megemlékezni“... Rossi azonban nem a szóból, hanem Lear állapotából indul ki, mely kóros s első felvonásbeli királyi ruháját ölti magára, melyre — mivel tőbolyult — többé nem ismer rá.

Ez a kóros állapota Leárnak mint ezéger ott függ sorsa felett minden tetteben, a hogy Rossi feltűnteti. Mikor a II. felvonásban türelemért eseng az egekhez, abban is valami félelmes eszelősség van, ahogy hirtelen, rézsut az ég felé hajolva szaporán szinte enyelegve könyörög. Mintegy látni véli az isteneket, s gyors esengésével, reménykedő

gestusaival feleletet vár tőlök, míg új állapot kezdődén, kimerülten főtétre rogyik, meg teletápszkodva keserűen, de mindig növekvő rémes eszelősen szól lányaihoz kezével mutatva, mint szakad ki szíve előbb, semmint ő sirjon, képzeltetni, hogy a ki az örültség átmenetét így előkészíti, mint adja magát az örült állapotot. A mi itt átvitt értelemben vett frázis, azt Rossi mind személyesíti, azo nosítja saját bajával.

Atérzik minden szavát, melyeket mindenütt festő gesztussal kísér, hogy folyton hálátlan leányaira gondol. A felkiáltást „Hah Goneril, Regan!!“ azzal indokolja, hogy előbb a vak Glostert nézi s felismeri. Az örültséget meghatóbban ott ábrázolja, mikor látásban törvényt lát leánya felett. Játéka itt roppant szemlelhető. Rugdossa a kutyákat, melyeket látni vél, Midőn Regán felbőszülésétől bezsúsz, előbb lekuporodik a földre kielégített bosszu kéjével, mintha Regan már holtan feküdnék előtte s szavait a képzelt tetembe mondja bele. A kóros állapot halálában is jellemző. Fülgrük Cordelia teste mellől, kezével eszelős barátságssággal intgetve, de görös sebes mozdulattal mondja: „Nézzetek ide, nézzetek“ — s úgy rogy le.

A végére hagyom, amivel Rossi kezdi, t. i. Lear állapotának legsarkalatosabb nyíl vámulását, melyben jellemét a művész élénk állítja. Ez Rossi első megjelenése, mely oly határos, oly bódító, oly világos valami, hogy elbűvöl a nézőt, megfogja a színezet, ki ez este néző s fölteszi magában hogy csak nézni fog, elfelejti hogy ő is játsza Lear, elte lejt mindent...

Bejön a nagy számu fényes kíséret, ünnepi induló harsán fel s legvégül a háttérből gyorsan, félkörít leírva beperdül merev tartással az agg Lear király, futtában kezével hóboritosan jó napot intve leánya felé. Ebben a bejövételben benne van Lear jelene jövője multja. Egy széles arisztokrata látunk itt, ki azzal a közmozdulatával éret és halál felett döntött valamikor, mosolyt teremtett, könyvet fakasztott, ha neki ugy tetszett. Az a széles, hóboritos bejövétel elmond mindent. Elmondja azt, amit Goneril mond róla: Egész éle e csupa megmondolatlanság volt.

Hogy mi jutott Molnár György eszébe, mikor Rossi Learjét pipogya vén tátinak nevezi, kinek esernyő keli a kezébe, kalusni a lábára — nem vész csodám e felett! Ugy állt ott Rossi a trónon, hogy a ki látta nem felejt el soha, király izról izre. Fejtartása az orozsláné, helyzete, mozgása tiszteletreméltó-patriarchális, varázsos, akár csak a mesebeli tündérkirályoké. Járása ép, tartása egyenes. Tán az nem tetszett Molnárnak, hogy mikor Lear kardot ránt Kentre, keze reszket?

És mi minden volt e reszketegségben; Valóságos fiziológiai studium volt Rossi ugyanis erőteljesen kardot ránt. Más a kihuzást csinálná reszketegen, Rossi azonban mint életerős öreg biztos kéztartással teszi. Hanem a mint kihuzott kardját lefelé tartja, akkor látszik meg a 80 év! Lassan elkezd rezegni a kard kezében mind erősebben. Az egész nézőtér ezt bámulta, és hiszem az orvosi kar legkülönösebben, mert ezt a reszketegséget akármilyen ép öreg, a ki még ugy megüi a lovat, ha 80 éves, nem kerüli el. Ilyen Lear Rossi.

Méltóságos, de a méltóság megszokott valami nála, s a nagyság ur szervezete fölötte. Mindenekelőtt elméje gyengül. Mikor Cordelia semmit sem akar neki mondani; ő y játékot csinál, mintha nem értené mindjárt. „A semmiből mi sem lesz“ — mondja öreges észjárással hutyorogva a levegőt mutatva. A boldond tréfán maga is jókat nevet s tréfából fölénél fogva buzza előre. Mindenben az aggság gyarlósága van, mely ha az évek száma betölt semmitéle nevelés, még oly ép elme dacára sem maradhat el, a melyet a színezés is tüntessen fel — ha így az képes rá ugy mint Rossi. Van e szerepben Rossinak egy realistikus mozdulata, mely első látszatra igénytelen, de a situáció, a melyben alkalmazza rendkívül megdöbbenő jellegű. Mikor Goneril ismételten szemrehányásokkal illeti, Rossi méltósággal, de bizonytalanul eloldalog, körülnéz és öregesen megvakarja fejét. Megdöbbenve néznek őseze a nézők. Megértették azonnal, mi ez. — A gene festés igénytelen, de sokat mondó ecsetvonása volt ez a nagyszerű képen, mely mindenütt, szakadatlan az élettel áll viszonyban, Rossi forrása: az élet. Az életben idealismus és realismus egymással összeforrva jelentkeznek. A világ anyagok összetétele s az eszme csak anyagon jelentkeznek. A mi ma komikus, holnap megható. Utóbbi jelleggel viszi be a fenti mozzanatot a tragodiába Rossi. A költemény kizárólag ideális. Téved a színezés, ki azt hiszi, hogy azaz idealismus önmagában megálhat. A szellemi (az ideális) a szavakban van, az anyagi (a realis) a mozgásban. Rossi első főnnebb leirt bejövételében megadja a kulcsot Lear jelleméhez. És többször, még legvégül, halála előtt is ugyanazt a járást használja. És ő ezt nem véletlenül teszi. Ahogy az ember életében nyugodtabb helyzetek középette viselkedik, olyanná válik a felindulás rendkívüli pillanataiban is. Rossi egyike azon keveseknek, kik képesek elővárszolni egy egy ily pillanatot; pillanatot, melyben egy egész élet képe csillan meg.

Feladás szerkesztő és kiadó laptalajdonos:

Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Meghívás.
A b.-ujvárosi takarékpénztár 5-ik
rendes közgyűlését
 folyé évi február hó 3-án, délelőtt 10 órakor
 a nagyvendéglő nagytermében
 tartja, melyre a t. részvényesek ezeannel meghívotnak.
 B.-Ujváros, 1888. február 17-én.

Az igazgatóság.
TÁRGYSOROZAT:
 1. Az 1888. évi mérleg előterjesztése.
 2. Igazgatósági jelentés, ennek kapcsán a jövedelem felosztás iránti előterjesztés.
 3. Felügyelő bizottsági jelentés.
 4. Két igazgatósági tag megválasztása.
 5. Két felügyelő bizottsági tag megválasztása.
 6. Egy napi biztos megválasztása.

Jegyzés: A zárszámadás, ugyszintén az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthető.

Kardos László

Debreczen Czegléd-utca.
 Ajánlja nagyválasztékú
paplan-raktárát
 Legjobb minőségű

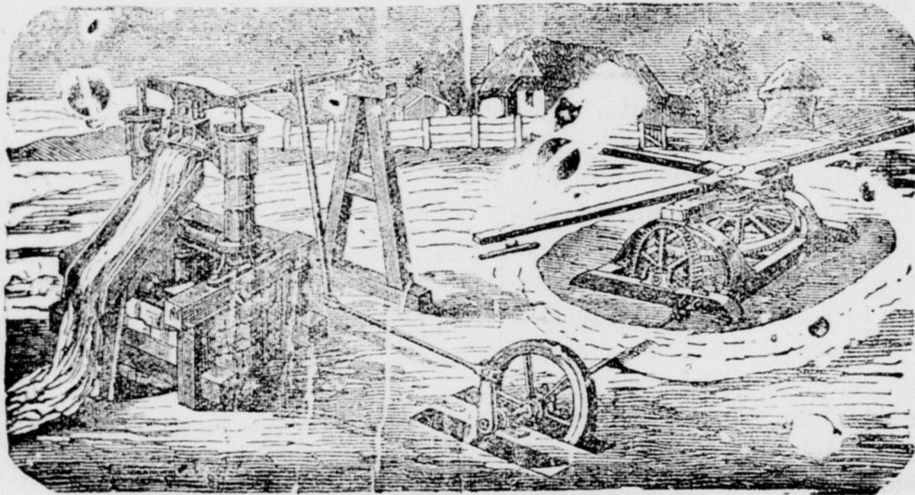
Török-karton paplan 110 cm. széles 166 cm. hosszú	3.50	124cm. 176cm.	4.—
Olajos	"	"	4.50
Cachemir paplan minden színben	"	"	6.—
Szór-atlasz	"	"	7.—
Szór-atlasz " " egészen finom	5.90	"	8.—
Selyem-atlasz	"	"	18.—
*Selyem-atlasz rózsza és világos-kék színben legnehezebb selyem	"	"	14.—
Radames " minden színben (ker-sztszövetű tiszta selyem)	"	"	24.—

Gyermek paplanok szór-atlaszból 2 ftt 50 krtól feljebb.
 Peluche, Piqué és Tricot paplanok minden nagyságban és minden színben.
 Az árak feltétlenül határozottak.
 *Ezen paplanok selyme alkalmi vétel folytán o'y olesó.

Alapítottott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ércöntődéje
 BUDAPESTEN ROT TENILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban
 Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik
KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
 felszerelésére
szagmentes ürszékek
 felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.
 Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten köldelnek.
EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
 gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

Ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

káli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árakon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.